

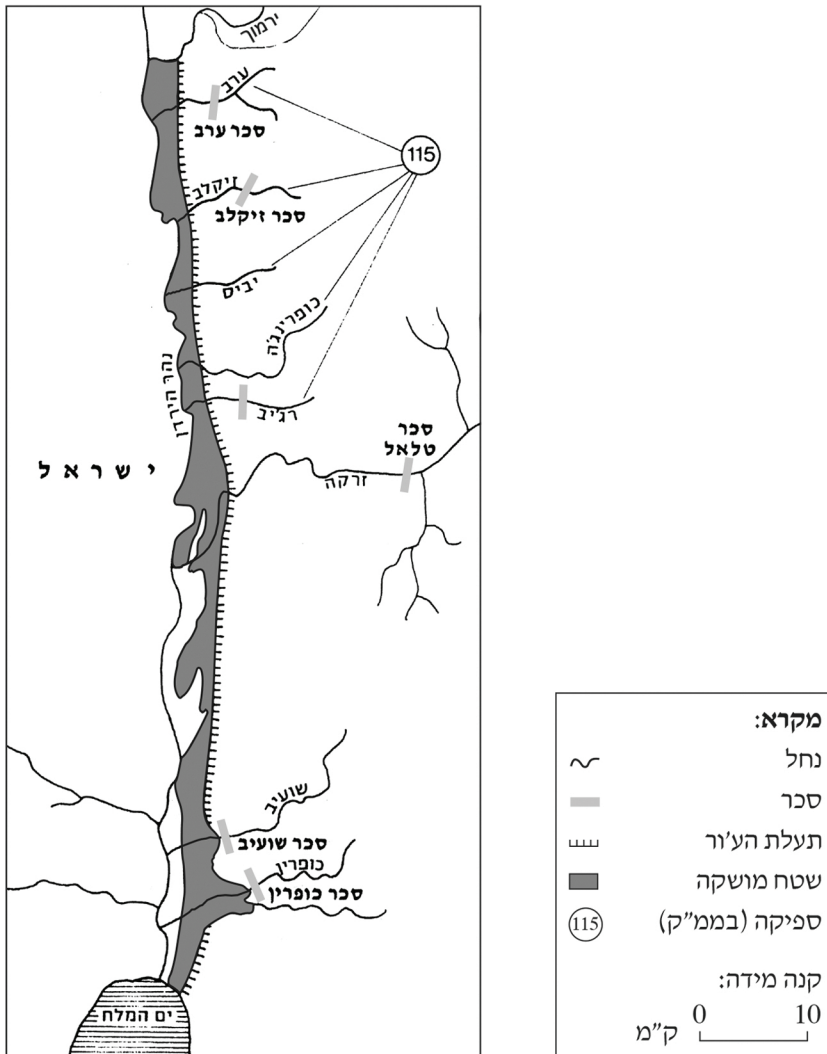
גאוגרפיה של המזרח התיכון

תהליכים גאופוליטיים במזרח התיכון-עמותים, הסכמים ושיתוף פעולה

גאוגרפיה, קיץ תשע"ז, מס' 573, 057203

9. מפעל הע'ור בירדן

עיין במפה שלפניך המציגה את מפעל הע'ור בירדן, וענה על הסעיפים א-ב שאחריה.

א. ציין את שני החלקים המרכיבים את מפעל הע'ור, והצג שלוש מטרות להקמת המפעל הזה.

(12 נקודות)

ב. תאר שתי השפעות של הקמת מפעל הע'ור על הכלכלה או על ההתיישבות בירדן.

(10 נקודות)

/המשך בעמוד 2/

12. מאמר – "המזרח התיכון על 'קו פרשת המים'"

- א. (1) הסבר מה הם "מים וירטואליים". (5 נקודות)
- (2) כיצד "מים וירטואליים" מסייעים לפתור את בעיית המחסור במים במדינות המזרח התיכון? (6 נקודות)
- ב. (1) לפי מחבר המאמר, כתוב מהו סדר העדיפויות הכלכלי שיש לנקוט כדי להתמודד עם המחסור במים. (6 נקודות)
- (2) הסבר מדוע מדינות המזרח התיכון מתקשות לנהוג על פי סדר העדיפויות הזה. (5 נקודות)
- קישור למאמר: "המזרח התיכון על 'קו פרשת המים' כיצד נמנעים עימותים אלימים באזור - על אף בעיית המחסור במים" מאת טוני אלן.**
- בתוך: המזרח התיכון בפתח המאה ה-21 (עמ' 163-166).**

<http://school.kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBook-ID=103475239#164.9998.6.default>

גאוגרפיה, קיץ תשע"ו, מס' 057203, 573

10. זיהום אוויר

א. בטבלה שלפניך מוצגים נתונים על הכמויות של פליטות פחמן דו־חמצני (CO_2) במדינות

אחדות במזרח התיכון בשנים 1985, 2011.

כמויות של פליטות פחמן דו־חמצני במדינות במזרח התיכון

כמות CO_2 שנפלטה (טונה / נפש)		
2011	1985	המדינה / השנה
18	13	ערב הסעודית
3	1	מצרים
28	17	כוויית
4	3	ירדן

(מתוך האתר www.worldbank.org)

(1) מיין את המדינות המוצגות בטבלה לשתי קבוצות, והסבר לפי איזה עיקרון ערכת

את המיון. (6 נקודות)

(2) בחר מדינה אחת, והסבר שני גורמים לכמות הפליטה של פחמן דו־חמצני

במדינה זו. (7 נקודות)

ב. הסבר שלושה קשיים של מדינות המזרח התיכון להפחית את זיהום האוויר. (9 נקודות)

10. גאופוליטיקה

במאה העשרים קבעו מעצמות אירופיות ששלטו במזרח התיכון את הגבולות של עירק. הגבולות נקבעו בלא התחשבות בתנאי האזור מבחינת האוכלוסייה והמבנה הפיזי, והייתה לכך השפעה מכריעה על התפתחות המדינה.

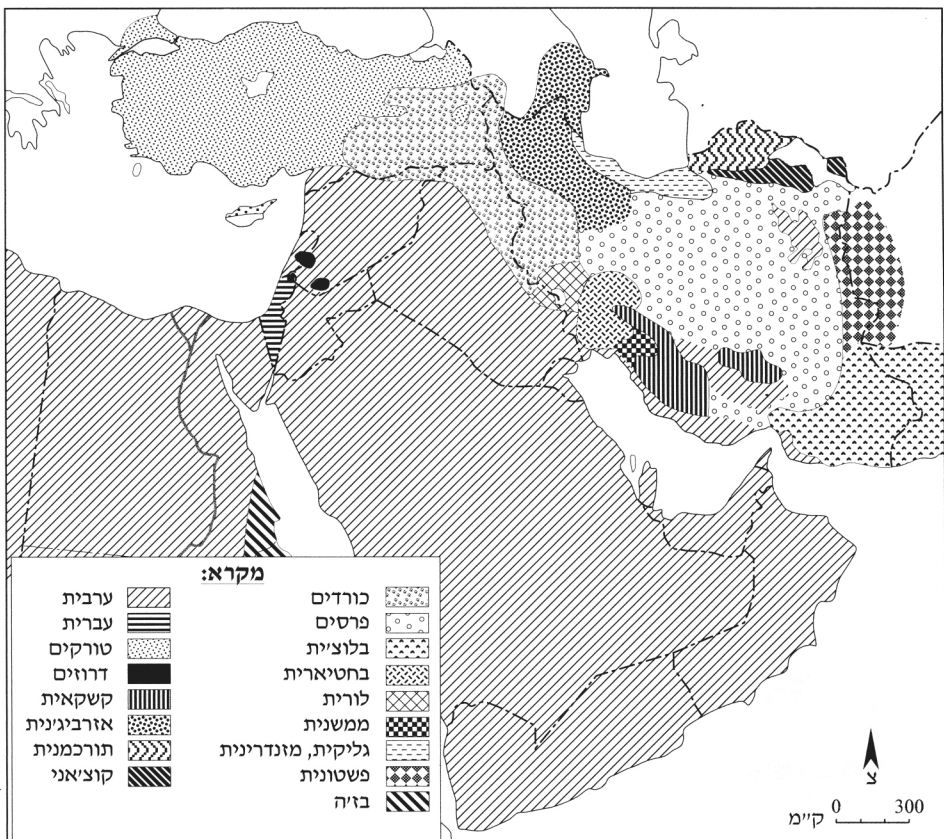
א. עיין באטלס, והסבר שני קשיים שיש לעירק ביציאה אל המפרץ הפרסי. (10 נקודות)

ב. עיין במפה שלפניך המתארת תפרוסת עמים ולשונות במזרח התיכון, וכן עיין במפות באטלס.

(1) ציין באילו מדינות יש ריכוזי כורדים. (6 נקודות)

(2) הסבר את ההשפעה הגאופוליטית של קביעת הגבולות של עירק על האוכלוסייה הכורדית במדינה. (6 נקודות)

תפרוסת עמים ולשונות במזרח התיכון

גאוגרפיה, קיץ תשע"ה, מס' 573,057203

10. איכות הסביבה במפרץ אילת

- א.** ציין שלושה מקורות לזיהום הסביבה באזור מפרץ אילת, ולכל אחד מהם הסבר מהו הנזק הנגרם לסביבה. (12 נקודות)
- ב.** מפרץ אילת הוא לשון ים סגורה.
- הסבר מדוע מאפיין פיזי זה עשוי להגביר את רמת הזיהום בים ובחוף. (6 נקודות)
- ג.** הסבר גורם גאופוליטי שמקשה על טיפול בזיהומים במפרץ אילת ובחופיו. (4 נקודות)

גאוגרפיה, חורף תשע"ד, מס' 573

10. איכות הסביבה

- א.** הסבר את המושג "מפגע סביבתי חוצה גבולות".
- ציין שני מפגעים סביבתיים מסוג זה הקיימים במזרח התיכון. (6 נקודות)
- ב.** יש מדינות במזרח התיכון הרואות בבעיות בתחום איכות הסביבה "צרות של עשירים".
- (1) הסבר מדוע. (8 נקודות)
- (2) הבא טיעון הסותר גישה זו, ובסס אותו באמצעות דוגמה אחת לנזק הנגרם ממפגע סביבתי. (8 נקודות)

גאוגרפיה, קיץ תשע"ג, מס' 573, 057203

10. זיהום הים התיכון

- א.** תאר שלושה מאפיינים **פיזיים** של הים התיכון, אשר הופכים אותו רגיש במיוחד לזיהומים.
(8 נקודות)
- ב.** תאר שני גורמים **אנושיים** לזיהום הים התיכון. (6 נקודות)
- ג.** יש שתי גישות בנוגע למניעת זיהום ימים:
— גישת "עקרון הזהירות המוקדמת"
— גישת "כושר הקיבול הסביבתי"
הסבר כל אחת מן הגישות האלה.
קבע איזו גישה אומצה במסגרת "אמנת ברצלונה", והסבר את קביעתך.
(8 נקודות)

גאוגרפיה, חורף תשע"ג, מס' 573

12. מאמר — "איכות הסביבה בטורקיה"

- א.** על פי המאמר, הסבר שני גורמים לעלייה בזיהום הים בטורקיה, ותאר השפעה אחת של זיהום זה על הים והחופים במדינה. (9 נקודות)
- ב.** כ- 40% מהחשמל בטורקיה מופק בתחנות כוח הידרואלקטריות.
ציין שני תנאים המאפשרים הפקת חשמל הידרואלקטרי בטורקיה. (6 נקודות)
- ג.** הסבר בעיה סביבתית אחת ובעיה גאופוליטית אחת העשויות להיגרם מהקמת תחנות כוח הידרואלקטריות בטורקיה. (7 נקודות)

קישור למאמר: "איכות הסביבה בטורקיה - סקירת מצב".
בתוך: המזרח התיכון בפתח המאה ה-21 (עמ' 205-210).

<http://school.kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBook-ID=103475239#206.8726.6.default>